

Jakabházi Béla Botond¹

A tökéletes szeretet evangéliuma

(úrvacsorai agenda)

Ti azért legyetek tökéletesek, mint ahogy mennyei Atyátok tökéletes. (Mt 5,48)

Kedves Testvéreim, ünneplő gyülekezet!

Az Úr asztala, a Jézustól tanult tökéletes szeretetnek a jelképe most is vár bennünket, hogy a jézusi tanítás és példa nyomán a legősibb keresztény szertartás hagyományát követve emlékezzünk a Mester tanítására, életére és halálára.

De ez nem csak az emlékezés és hálaadás alkalma. A mi templomunkban megterített asztal azért más és lényegileg teljesebb, mint bármely más felekezetnél, mert úrvacsoravételünk által a tökéletes szeretetet gyakoroljuk, azt a feltétel nélküli, radikálisan elfogadó és megbocsátó szeretetet, amely nélkül vallásosságunk csupán önmagába forduló, kizárólagos és erkölcsi felsőbbrendűség-érzést kölcsönöz, a jelenlegi életünkből egy vélt mennyország vagy sikeresebb és boldogabb életre vezető vészkijárat volna. Az unitárius lelkiségre, melynek alapértékei közé tartozik a mások és a másság iránti türelem és a lelkiismereti szabadság, nem volt és ma sem jellemző az, hogy a könnyebb, a kézenfekvő és kényelmes utat választaná az őszinteség, egyszerűség és méltányosság rovására. A mi közösségünkben arra bátorítjuk egymást, hogy őszintén és szeretettel fogalmazzuk meg kérdéseinket. És elég erősnek tartjuk a hitünket ahhoz, hogy azok szemében, akik nem ismernek vagy nem szeretnek, hitetlenségnek tűnhessen őszinte és szenvedélyes kutakodásunk lelki életünk igazságainak egyre teljesebb megértésében. Itt, az úrasztala mellett mély önvizsgálattal akarunk szembesülni a vágyaink és a valóság között tátongó szakadékkal. Nem az idealizált, önmagunknak tetszeni akaró énünket és életünket hoztuk ide, hanem valós emberségünket, egyszerűen, őszintén, szegyen és önámítás nélkül.

¹ A Magyar Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa által meghirdetett úrvacsorai beszéd- és imapályázat I. helyezettje.

A mostani szertartásunk találkozás. Találkozás a jézusi értékekkel, találkozás embertársainkkal és Istennel. Egy olyan alkalom, amikor bizonyítékokat is keresünk arra, hogy a jézusi út nehézségének jutalma olyan kincs, amelyért érdemes küzdenünk. Keressük a bizonyítékot, mert szükségünk van belső és külső támpontokra egyaránt. Keresünk valami kézzelfoghatót úgy, mint a kételkedő Tamás egykor, szinte két héttel az első, Jézus által megáldott vacsora után.

A felolvasott evangéliumi rész Jézusnak a tanítványaihoz intézett felhívása, amelynek értelmezésében nehéz lenne minden kereszténynek egyetértésre jutni. Abban biztosak lehetünk, hogy Jézus a tökéletesség által nem a perfekcionizmust kéri tanítványaitól és tőlünk, késői követőitől. Láthatjuk környezetünkben élő társainkon, vagy akár magunkban is, hogy a törekvés a tökéletességre gyakran a hibáktól való rettegést idézi elő, és ezáltal gátat vet a tanulás és a növekedés útjának. De akkor mégis, mit érthet Jézus azon, hogy tökéletesekké kell válnunk? A Mester e tekintetben sem hagy bizonytalanságban: mint minden tanításában és felhívásában, erre is példát ad élete és emberi magatartása által. Hogy mire érti Jézus a tökéletességet, amely Isten jellemző vonása, az kiderül abból, ahogyan például a kereszten embertársaihoz viszonyul, és még erőteljesebben a Tamással való húsvét utáni találkozásban.

Amikor Jézus megjelent a tanítványoknak, akkor Tamás nem volt köztük, ezért csak később értesült a hihetetlen eseményről. Tamás kételkedik, és a „hiszem, ha látom”-szerű kijelentése miatt ma is úgy szerepel a köztudatban, mint a hitetlen tanítvány. Holott Tamás csupán csak bizonyítékot keres, nem hajlandó elhinni minden mendemondát és kósza hírt, vagy társainak egy ilyen hihetetlennek tűnő beszámolóját. Gyermekeinket is arra tanítjuk, hogy ésszerűen gondolkodjanak, logikus következtetéseket vonjanak le, és a vélemények helyett a bizonyítékoknak higgyenek.

Tamás bizonyítékot akar, és nem elégszik meg az „első kézből” kapott hírral, hanem ő is részes akar lenni, találkozni akar Jézussal. Ez az evangéliumi történet, a Pál apostol által értelmezett és hirdetett korai kereszténység aggályaira kíván választ adni. Az első század vége felé ugyanis a várt apokalipszis nem következett be, így sokan elbizonytalanodtak abban, hogy kereszténységük valóban halál utáni életet és üdvösséget biztosíthat. A Jézusnak tulajdonított „Boldogok, akik nem látnak, mégis hisznek” (Jn 20,29b) kijelentést a kereszténység, történelmének néhány igencsak restellni való időszakában, az értelemnek ellentmondó, az akkori egyház üdvösségre vonatkozó kizárólagosságának bizonyítására használta. És közben háttérbe szorult az, amit Jézus Tamásnak és az emberiségnek is felmutat: a tökéletes szeretet hatalmát, amely képes megtörni az emberi erőszak láncolatát.

Jézus Tamáshoz fordul, és arra kéri, hogy tapintsa meg, nézze meg a szegek helyét, a halált hozó erőszak nyomait a megkínzott testen. Ahogy a családtagok és barátok, és azok az emberek, akik szeretik egymást, szükségét érzik, hogy hozzáérhessenek egymás arcához, kezéhez, megölelhessék egymást, így fejezve ki ragaszkodásukat, szeretetüket, végül Tamás is megérintheti, megölelheti mestereét.

A történet azért fontos, mert az emberi életet, a mi emberi létünket is kiszabadítja a gyűlölet, harag és erőszak, a „szemet szemért” gondolkodásmód fogságából a benne megjelenő jézusi példa által. Kiszabadít és felszabadít. Hogyan képes Jézus arra, hogy miután elárulják, megverik, megkötik, megalázzák és meggyalázzák, keresztre feszítik – a gyűlöletre és erőszakra mélyről jövő ember-szeretettel válaszoljon? Hogyan tanulhatjuk meg Jézustól, hogy a kapott sebeket, amelyeket nem a tenyerünkön vagy lábfejükön, hanem szívünkben hordozunk, ne próbáljuk megtorolni? Vajon hogyan alakult volna Európa története, hogyan alakult volna a saját életünk, családjaink élete, ha a kapott sebekért nem a bosszúállás vezette volna az embert? Ha ellenálltunk volna annak a kísértésnek, hogy a „kiengesztelő erőszak” és a „megelőző csapások” véget nem érő gyűlöletláncát tovább erősítsük? Volt, amikor egyénekként sikerült megérezni a Jézus által megmutatott tökéletes szeretet hatalmát, volt, amikor vallásos közösségként is a „ránk dobott kövekből” templomokat építettünk, vagy törvényt alkottunk – a nyugati világ első lelkiismereti- és vallásszabadság törvényét. Az úrvacsoravételünk ennek a türelemmel és szeretettel megszentelt hagyománynak az élővé tétele saját életünkben.

Jézus bántalmazások közepette is módot talál arra, hogy Istenhez tartozásának áldását és rendíthetetlen emberszeretetét kinyilváníthassa. Ez a jézusi modell, amelyet követni akarunk, s amelyhez az erőt itt, az úrasztalánál keressük. Azt az erőt, amely kiemel a szeretet hatalma iránt érzett kételyeinkből, és megtanít életünk rövidzárlatait minden bosszúvágy nélkül elviselni.

Kedves Testvéreim! Van-e köztünk olyan férfi vagy nő, akinek ne lennének sebei? Ki az, aki nem érezte már tehetetlenségét az erőszak, pusztítás, gyűlölet, szeretet hiánya, a közöny láttán? Ki ne tapasztalta volna, hogy szíve megkeményedik, és arcvonásai szigorúvá merevednek az élet megpróbáltatásai, tragédiái hatására? A kenyér és a bor, a Jézusra való emlékezés, a szereteteink életéért mondott ima nem fogja nyomtalanul eltüntetni sebeinket. De az egy kenyérből és egy kehelyből való részesülés által közösséget vállalunk egymással és minden elnyomott, gyűlölt, peremre sodródott embertársunkkal: azokkal, akik megbélyegzett kisebbségként élnek, azokkal, akiket a történelemben bűnbakoknak kiáltottak ki, azokkal, akiknek befogadása, asztalunkhoz ültetése még számunkra is ké-

nyelmetlen. Unitárius templomunkban Jézus asztalközössége vagyunk tehát, ahol a tökéletes szeretet, tanuljuk, azt, hogy a gondviselő, a feltételek nélkül szerető Isten tekintetével tudjunk önmagunkra és egymásra nézni. Ez az a hely, ahol nincs kizárólagosság, ahol bárki légy, és bárhonnán is jöttél, otthonra találtál. Ahol a megváltoztathatatlan tünő társadalmi határvonalak értelmüket veszítik. Ahol az unitárius kereszténység élő és átformáló erővé válik éppen azáltal, hogy az asztal mindenki előtt terítve áll – Isten feltétel nélküli, tökéletes szeretetének jelképeként.

Az úrasztala készen áll. Nekünk terítették meg, értünk van, minket vár. Nézz a sebeidre, szent sebekké válnak! Nézz Jézusra, és ismerd fel, hogy a sebezhetőség a szeretet ára. Maradj sebezhető! Maradj érzékeny szívedben! És mint Isten, légy tökéletes, tökéletes a szeretetben! Ámen!